27ՆԱԽԻ ՍԷՆԷ Ն· 4869 — 1911 ԱՊՐԻԼ 16/29 — ՇՈՒՄԱ. ԻՐԹԷՍԻ — 16 ՆԻՍԱՆ 1326) 30 ՐԷՊԻ ԻԼ ԱԽԸՐ 1293

30 ԳԻՆԸ

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

30 ԳԻՆԸ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՈՒՆԷ ԳԻՆԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ — Ամեն մի 6 ամիսը
Իսթանպոլ իլլի — Դուրս 60 — 35
Թաշրա իլլի — » 85 — 45
Մէմալիքի էճնեպիկ իլլի — Ֆրանկ 20 — 10

ՀԱՅԵՐԵՆԱԳԻՐ ԹԵՐԹԱԹԵՐ
ԿԻՐԱԿԻՆԵՐԻ ՆԵՐԸ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իսթանպոլ իլլի այրբեռ բազարլրը։
Թաղ իսթիլէմէէն մէհեարիպ իեաէ օլունմազ։

مجموعهٔ اخبار
ك اوغلى تقسيم جاده‌سى نومرو ٦٥

ՋԷՄԱԹԸՍԸՁԱՆ
ԵԷՆԻ ՊԻՐ ՊՈՒՀՐԱՆ

Պիւթիւն մէմլէքէթիմիզ չու Հնատէ պիր պուհրան իլլինաէ պուլընաբլը հալաէ, թապիի Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթընէն տա պու ճէրլեանտա աղ չօգ հիսէսի պուլընմալը տբր· տէյնլ մի քի պիր թասվիրին, հէր ճիհէթիլէ թէքմիլինէ ույմասը լազըմ տբր։ Վագտա Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթը, նաւֆուսընէն ապէրընէ, թէքիլինէթընէն՝ տիկէր ճէմաաթլարտան ֆարգլը օլմասը հասէպիյէ, պուհրանլարա բէք տէ տիւչար օլմամալը իսկ տէ, բարին զարիպ տիր քի, պունլարա բաշմէն, պէլքի տիկէր ճէմաաթլարտան զիեատէ զայլէէն, էնտիշէտէն, հէյլճանտան գուրթուլմահաբ։

Ծաղկազարդ վէ Ս· Զատիկ եօրթուլարընը, համա օլսուն Կ-Բաթրիրգ Վէքիլի Արհ· Յարութիւն Եպս· Ճամճեանընն վէ Կրօնական ժողովին մրեթէտիլանէ թավր ու մէսէլէքլէրի սայէսինաէ, քէմալը սիւքիւնէթլէ, իթիաալ իլէ կէչիրմիշ օլտըզընմըզտան տօլայը ճէմաաթճա մէնտուն օլտըզընմըզ պիր սըրտաա, Բօմատան, չարշէնպէհ ագչամը, զաղէթամըզընն թապընտան սոնրա Վէքիլի միւշարիլէյհէ կէլէն պազը խապէրլէր, ճէմաաթը նէնի պիր պուհրանա տիւչիւրմիւշ, վէ էրզագը միւլահազայը ճիտատէն տիւչինաբիրմէյէ սէպէպ օլմըշ տբր։ Կղեր վէ աշխարհականը հայրէթաէ պրագմըշ տբր։

Էկէր, ալտըզընմըզ մալիւմաթտա խէթա եօգ իսկ, մէկքիւր խապէրլէրտէն պիրի՝ Կ-Բաթրիրգ էֆ·ատէն կէլմիշ տիր։ Միւշարիլէյէն եազմըշ օլտըզը մուֆասսալ պիր մէքթուպընն միւնտէրիճաթը չու եօլտա խիւլասա օլունտիլիր։ 1· Արհ· Յարութիւն Եպս· Ճամճեան, (Կ-Բաթրիկիմիզին թապիրընճէ) Երեսփ· տէնիլէն ժողովա պունտան պէօյէ բիեասէթ իթմէյէսի իչին էվվէլճէ քէնտիսինէ վէրիլէն էմր խիւլաֆընտա օլարագ, Կրօնական ժողով ազասը վէ պազը միւթէպէրանը ճէմաաթ իլէ պիլ խսթիչարէ,— ենէ օ մէճլիսէ բիեասէթ իթմիշ օլմասընտան տօլայը մուախէղէ իտիրմիշ տիր։ 2· Երեսփ· տէնիլէն ժողովընն եախուտ ազասընտան պիր գըսմընընն էֆքեար վէ հիսսիեաթը Գաթօլիք Քիլիսէսի մէսլէք վէ ազայտընէ կէօյա մուղայիր օլմասը վէ եաբրլան Նիզամնամէ լահինասը տախի պու էմրին վէ պու բուն իւզէրինէ թանզիմ իսիրմիշ պուլընմասըյլա, պունընն միւզաքէրէսինէ հէյէթը բուհանիյէնին բիեասէթ վէ միւշարէքէթի ճայիզ օլմահահաճաղը տէրմիեան գըլընմըշ տբր։ 3· Զաթէն Գաթօլիքլիքտէ այխարհականլարընն պու եօլտա Նիզամնամէ թանզիմինէ հագգլարը օլմասըզընտան, հէր հալաէ իլէրուէ գապուլ օլընմահահաճաղը մուհագգագ պուլընան պիր Նիզամնամէնին թէտզիգաթյլա Հէյէթը բուհանիյէնին մէշղուլ օլմասը՝ վագթ զայընտան պաչգա հայսիյէթ վէ իզէթը նէֆսը բուհանիյէ տէ մուղայիր օլտըզը իչար իսիրմիշ տիր։ 4· Էկէրչի պու թէտպիրտէն տօլայը ճէմաաթճա գիյլ ու գալ հասըլ օլարագ, պազըլարը սիւրիւտէն այրըլա պիլէ, պունընն էհէմմիյէթի օլմահըզ, էյիլէրին՝ ֆէնալարտան թէֆքիրգի մուբահճան իտուէկի մէալինաէ պիր ֆիքրի զարիպ տէրմիեան իտիրմիշ տիր։

5· Ճէմաաթընն իտարէսինէ կէլինճէ, Հէյէթը բուհանիյէճէ տահա միւքէմմէլ, տահա մուռնթազամ պիր ուսուլը իտարէ իթթիխաղ օլընարագ, ումուր վէ մուամէլաթընն միհվէրի մաթլուպտա ճէրլէհանընա, թէրագգըեաթա չալըշըլճաղը իշար օլընմըշ տբր։ 6· Պինաէն ալէյհ չու հալլէրէ նազարէն, Կ-Բաթրիրգ Վէքիլի Արհ· Յարութիւն Եպս· Երեսփ· տէնիլէն ժողովա բիեասէթ տէվամտան վէ երեսփոխան վարդապետլէրէ տէ՝ պու մէճլիստէ հազը պուլընմազտան կէրի տուրմալարը իսթար գըլընմըշ տբր։ 7· Մէզքիւր մէքթուպտա, «Մէճմուայը Ախպար» հազգընտա տախի, Հէյրիեաթ վէ միւնտէրիճաթընտան տօլայը հիսսէյի չիքայէթ չըգարըլմըշ տբր։ 8· Թրապիզոն Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթըմըզ Վարչական ժողովընն Ատենապետի թարաֆընտան Վէքիլ Եպս· վագը օլան իշարաթա ճէվապէն, իտարէի բուհանիյէնին Ատենապետլերէ իշի օլմասըզընն վէ անճագ մահէլլի բուհանի մէմուրը թարաֆընտան վագը օլաճագ իշարաթն նազարը էհէմմիյէթլի ալընաճաղընն պիլտիրիլմէսի տէ պէհան գըլընմըշ տբր։

Իքինճի խապէր իսկ, Բաքա հազրէթլէրի նամընա ումուրը խարիճիէ նազարը գարթինալ Մէրի տէլ Վալ թարաֆընտան կէօնտէրիլէն վէ Տէրիսաատէթ Բաքա վէքիլի Մօնսէնեօր Սարաֆ ճէնապիտէն Արհ· Ճամճեան Եպս· թէպիզ իտիլէն պիր գըլմա թէլէկրաֆնամէսէ պիտիրիլմիշ, վէ պունտա տախի, միւշարիլէյհ Եպս·ընն, այխարհականլար մէճլիսինէ բիեասէթ իտէմմէյէճէկի իշար օլընմըշ տբր։ Եանի թէրզեան Կ-Բաթրիրգ էֆ·ինն էֆքեար վէ միւթալէաթը թասդիգ օլունմըշ տբր։

Կ-Բաթրիկի միւշարիլէյհէն մէքթուպընտան խիւլասաթէն նազլ իթթիկիմիզ մատտէլէր հագգընտա վագտա ուզուն ուզատիյէ պէհանը էֆքեար օլունապիլիր, մէսէլա, Երեսփ· ժողովընն Գաթօլիք Քիլիսէսի մէսլէք վէ ազայտընէ ասլա վէ գաթա մուխալիֆ օլմասընը վէ Նիզամնամէ լահինասընն պու կիսմի պիր բուհ վէ ֆիքրի պուլընմասընը, վէ էնտաք միւզաքէրէտէ էօյլէ պիր չէյ կէօրիւլտիւկիւնտէ, թասդիգ վէ թասդիգի զապիլ իտուկի պէհան իսիլէպիլիր, վէ էկէր էօյլէ պիր ֆիքր վէ բուհ վար իսէ իսէ վէ միւզաքէրէսի պիլէ ճայիզ տէյիլ իսէ իսէ, պու լահինանընն թապը ազըպինտէ, Կ-Բաթրիրգ էֆ·յէ տախի պիր սուրէթի վէրիլմիկինտէ, նէ՞յլէն միւթալա օլունուպ միւզաքէրէսի թա պիտայէթինտէն մէն իսիմէտիկի, վէ միւշարիլէյհէն, Բօմանա ազիմէթլէրի կիւնիւնէ գատար պիզզաթ վէ եա պիլ վիքեալէ Երեսփ· ժողովա բիեասէթ իտէրէք, օլ պագատ մէնիունիյէթինի նէ՞յլէն իշխար իյլէմէկի սիւալ օլունապիլիր, վէ երնէ, էկէր Գաթօլիքլիքտէ այխարհականլարը պէօյլէ նիզամնամէյէ թանզիմինէ սէլահիյէթատար տէյիլէր վէ Հոգեւոր իշխանութիւնընն այխարհականլար իլէ միւզաքէրէտէ պուլընմասը՝ հայսիյէթ վէ իզէթը բուհանիյէ մուղայիր իսէ, Ազարեան Կ-Բաթրիրգ էֆ· իլէ խալէֆլէրի վէ պիզզաթ քէնտիլէրի (Թերզեան Կ-Բաթրիրգ) նա՞սըլ այխարհականլար իլէ նիզամ թանզիմինէ վէ սահրէտէ պիրլիքտէ պուլունտուլար տէյի սօրուլապիլիր, վէ հէքսինանէն զիեատէ աղը օլան՝ «էկէր պու եիւզէնտ պէյն էլ ճէմաաթ իսթիլաֆ զուհուր իտէր տէ, պաղըլարը սիւրիւյիւ թէրք իտէրլէրսէ, պունդան տա էհէմմիյէթի եօք տբր· էօյլէլէրին, ճէմաաթ իշինտէ գալմագտան իսէ, կիլիսէլէրի տահա խայրըլը տբր» կիպի պիր իֆատէին՝ Աւետարանընն հա՞նկը ահքեամընա, Զօպանլըզընն հա՞նկը վազիֆէլէրինէ թաթպիզ օլունտըզը սօրուլապիլիր, վէ սըրֆ Հէյէթը բուհանիյէնին էլինտէ պուլընտըզընտա իտարէյի ճէմաաթընն նէ հալ քէսպ իտէճէկինի քէյֆէ լիզում օլմասընը տէրմիեան իտիլէպիլիր վէ զաղէթամըզընն, պիր բուպ ասրրտան զիեատէ միւտատէթտէն պէրու սալիք օլտըզը մէսլէք վէ նէյրիեաթը մալիւմ օլտըզընտան, հազգրմըզտաքի չիքեայէթտէն վէ սահրէյտէն տօլայը էֆքեարը ումումիյէնին մուհաֆէզէյի տահրանէսինէ սըզընմասը քէճֆի տատ իթտիկիմիզ պէհան օլունապիլիր իսէ տէ, պիզ, պունլարտան պու կիսմի պիր բուհ թաֆսիլէն պահա իթտէքտէն սարֆը նազար իտէրէք, վէ Թրապիզոն մէքթուպը հազգընտաքի ֆիքրի տէ՝ տիկէրլէրի սըրասընտա գօյմագլա կէչէրէք, կալընը չուրասընը անլաթմադ իսթէրիզ քի, չու տագըդասը Էրմէնի-գաթօլիք ճէմաաթը, մէզքիւր էմրը զաթի զարշըսընտա օլմասը՝ պիթթապի զահէթ միւշքիլ, նազիք վէ աղը պիր վազիյէթտէ պուլունուեօր։

Պէօյէ պիր հալը պուհրանամիզ գարշըսընտա, ճէմաաթ, մալիւմ օլան Նիզամնամէյէն վազ կէչէճէ՞ք մի, վէ Երեսփոխանական ժողովը տաղըթահանգ մը, եօզտա պաշլատըզը թէշէպպիւսիս պաշա չըգարմադ ֆիքրիյլէ թէտապիրը լազըմէյի իթթիխաղ վէ մէրճինէ միւրաճաաթլա, տավասընը, վէ մէսէլէյի միւտաֆտա իյլէյճէ՞ք մի, պուրալարընը թապիի պիլիմէյիր։ անճագ էֆքեարը ահիզանէմիզճէ, չու սըրատա հէր վագթտան զիեատէ միւթէտիլանէ, տուրէնտիշանէ հարէքէթ օլընմասը լիզումընը հիսս վէ թավայէ իտէրիզ։

Մալիւմ տիւր քի, Նիսպէթէն ազ պիր զէման զարֆընտա, Բաքա հազրէթլէրի նամընա ճէմաաթըմըզա կէլէն իքի խապէր, էէկտիկէրլ պիւսպիւթիւն մուղայիր տիր։ Իլք խապէր քի, Արհ· Պետրոս Եպսկ· Գօյունեանընն Տեղապահլըզը զէմանընտա, Մօնս· Մարտի վասրթասըյլա ճէմաաթընն պիր գաչ Եպս·ը իլէ Երեսփ· ժողով թարաֆընտան թայիին օլընան պիր հէյէթը մէպուսէյէ թէպլիզ իտիլմիշ տիր, պու խապէր մուճիպինճէ Մօնսէնեօր ճէնապէրի, «Սիզէ, Բաքա հազրէթլէրի նամընա վէ թէլէկրաֆլա ալտըզըմ մալիւմաթա պինաէն պիլտիրիրիմ քի, Կ-Բաթրիկինիզին ինթիխապընտան սոնրա, մէճլիսինիզ Նիզամնամէյի թէտզիգ վէ թանզիմ իտէճէք, վէ պունա՝ Սինոդ ազալարը տախի իշթիրաք իյլէմէք իւզրէ Իսթանպոլտա գալաճագլար տբր» տէմիշ իտի։ Պու պէհանաթ իլէ, Երեսփ· ժողով Բօմաճա թասդիգ, Նիզամնամէնին լիւզումը գապուլ վէ Սինոդ հէյէթի իլէ պիրլիքտէ պիլ իսթիշարէ թանզիմ էմր վէ իխթար օլունմըշ տբր։ Շիմաի արատան պիր գաչ այ կէչիրքտէն սոնրա, նէ՞ վագը օլտու քի, պալէատէ զիքր իթթիկիմիզ միւնտէրիճաաթը հավի օլարագ Կ-Բաթրիկիմիզատէն պէօյէ պիր մէքթուպ վիրուա իտիլօր, վէ Բաքա հազրէթլէրի նամընա՝ Գարտ· Մէրի տէլ Վալ ճանիպինտէն տախի չէքիլէն թէլէկրաֆնամէ իլէ, օ մէքթուպ թասդիգ օլունուեօր։

Իչթէ, պու սըրատա, միլլէթճէ, վէ երեսփոխանական ժողովճա եաբըլաճագ չէյ, պու ճիհէթին անլայըզմասը վէ պու պապատ իյզահաթ վէրիլմէսի իլէն, տօղրուատան տօղրու հախատա պիլ վասրթա Բէյսը էքպէրը բուհանիմիզ Բաքա հազրէթլէրինէ, վէ Բօմա Քիւրսիի չէրիֆինէ սիւրաճաաթ իյլէմէք տիր։

Հէր հալտէ, Բաքա հազրէթլէրի վէ Քիւրսիի չէրիֆ, պիր մէճլիս տատլէթ օլուպ, ճէմաաթընն սէսինի իշիտճէճէքլէրինէ, նազարը տիգգատա ալաճագլարընա էմին օլապիլիրիզ։ Շուրայը տա պէհան իտէլիմ քի, պէօյէ պիր մէսէլէտէն տօլայը՝ էֆրատը ճէմաաթտան քէնտիսինի պիլէն, մէզհէպինէ նատրգ ջան հիչ պիրինին, մէնսուպ օլտըզը սիւրիւյիւ թէրք իթմէք կիպի պիր ֆիքրէ թէմանիւլ իթմէնէճէկի պէհզէ չիւպհէսիզ օլուպ, անճագ Կ-Բաթրիրգ էֆ·ինին մէքթուպընտաքի սէօզէն նազի պունտան պահա իտիհար իսէքտէ, Բօմա Քիւրսիի չէրիֆինին, մահզա ճէմաաթն, տախիլի իտարէսի իչին պիր նիզամնամէ եաբըլմասընը մէն իմմէք իւզրէ պուրալարա գատար կէօզէ ալաճաղընը, գանլար պահասըյլա, հիսատսըզ ֆէտատքարլըզլարլա գազանըմըշ օլան սինտարանընն, հէր նէ օլուրսա օլսուն հօլընտա էֆքեարը մուզիրրէյէ ասլա վէ գաթա խըզմէթ իթմէնէճէկինի, գալէմիմիզին պիւթիւն գուվվէթիյլէ թէէին իտէպիլիրիզ։

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ 40ՐԴ ՅՕԳՈՒԱԾԸ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐ

Ազգ· Երեսփ· ժողովոյ վերջին նիստին մէջ բաւական ուշագրաւ և երկար վիճաբանութիւններ կատարուեցան գաւառի Առաջնորդներու ընտրութեան եղանակին շուրջն, առանց սակայն վերջնական որոշման մը յանգելու։

Այս մասին իմ գաղափարս յայտնելէ առաջ կուզեմ քանի մը խօսքով բացատրել առաջարկներու և յուսահաներու, թէ Երեսփ· ժողովին մէջ կատարուած երկարատև վիճաբանութիւններն ո՛ և է խնդրոյ մասին, ընա՛ւ գանգատելու պատճառ մը չեն կազմեր։ Ընդհակառակն խիստ մեծ գոհունակութիւն կ'զգամ տեսնելով որ «գապուլ» Խորհրդարանի մը ձեւը չառնէր մեր Երեսփ· ժողովը։ հոն ամէն յօդուած ուշի ուշով կը քննուի, ամէն մարդ ազատօրէն իր տեսութիւնը կը պարզէ, որքան ալ երբեմն անհեթեթ ըլլայ ան։ Եւ այսպէս ալ պէտք է որ ըլլայ, որովհետեւ ժողովք և վիճաբանութիւնք տրդէն ինքնին իրենց մէջ կը պարունակեն այն գաղափարը թէ հո՛ն մէկ հոգիի մը խօսքը կամ տեսութիւնը չէ որ պիտի տիրապետէ, այլ գաղափարներու բաղխումէն առաջ եկած լոյսն է որ պիտի լուսաւորէ ժողովականներու միտքը, որպէս զի խնդրոյ առարկայ եղող նիւթը լաւ մը լուսաբանուի և բան մը որոշուելէ առաջ, անկէ առաջ գալիք առաւելութիւններն ու անպատեհութիւնները բա-

ցատրուին և արուած վերջնական որոշումը, գիտակցութեամբ արուած ըլլայ։

Իրաւ է որ այս դրութեամբ գործերը երկար կը տեւեն, բայց ո՞վ ըսաւ որ ժողովքով եղած գործերը շուտ կ'ըլլան։ Լաւ է որ ուշ ըլլայ բայց խոնական, և արդարութեան ու իրաւունքներու համաձայն, փոխանակ հապճեպով, այլ թերի և վնասակար ըլլալու։

Ուստի և ամէն պատճառ ունինք մեր Երեսփոխանական ժողովին բռնած ուղղութենէն գոհ մնալու, պայմանաւ որ անպատճառ խօսելու և երկար խօսելու ու իրենցմէ առաջ ըսուածներու կրկնութիւնն ընելէ ասփճան մը ևս զգուշանալու սովորութիւնն աւելի տարածուի։

Գալով ընդդիմախօսներու, անոնք ամենէն լայն ազատութիւնը կը վայելեն իրենց բովանդակ ճարտարութիւնն ու պերճախօսութիւնը կիրարկելու, բայց և այնպէս եթէ տակաւին չեն համոզուած թէ կանոնագրութեան գործը անխուսափելի պէտք մ'է, որ հակառակ ամէն այլ ընդ այլոյ, կարծեցուցինք որ ալ ըլլայ անոնց աղբիւրը և ի հիմուկս ամէն անոնց որ պղտոր ջուրի մէջ որսալ կը փափաքին, ի գլուխ պիտի հանուի, հոգ չէ թէ քիչ մը ուշ կամ կանուխ։

Այսու հանդերձ ժողովները պէտք չէ անսալաղ նկատել, ոչ երբէ՛ք։ Ժողով ու ժողովական միտ կրնան սխալիլ և կը սխալին ալ. բա՞ւ է որ իրենց սխալներն հետզհետէ դարմանեն փորձառութեամբ և խոնականութեամբ։ Որովհետեւ ժողովական կեանքն ալ դպրոց մ'է, ուր ժողովականք պիտի կատարելագործուին ժամանակով, ինչպէս ժողովուրդներ և ազգեր ալ իրենց քաղաքական կատարելութիւնը կ'ստանան Ազատութեան հովանիին ներքեւ իյնալով ելնելով և փորձառութիւններէ օգտուելով։

Հետեւապէս ժողովականի մը կամ ժողովի մը յայտնած մէկ խօսքը, որոշումը, եթէ նոյն իսկ սխալ ըլլայ, արդար չէ զայն ամանեղ ընելով վարկաբեկ ընելու աշխատիլ, այլ խոհեմութեամբ և շրջահայեցութեամբ շարժելով պէտք է չանալ առաւելագոյն օգտակարութիւն արտադրել տալ ժողովներու։ Ապա թէ ոչ հակառակասիրութեամբ ու coup d'etatներ փորձելով բան մը չի շահուիր, ընդհակառակն աւելի վնասակար և կործանարար արդիւնքներ առաջ կուգան։ Մի անգամ ընդ միտ ամէն հանրային գործիչ, մեծ թէ փոքր պէտք է բացարձակապէս համոզուի թէ միապետութեան դարը վերջնականապէս անցած է. հարկ անհրաժեշտ է վարժուիլ և ընտելանալ նոր կարգերու հետ, որպէս զի խաղաղութիւնը պահուի և ժողովուրդներու բաղձացեալ յառաջադիմութիւնն ապահովուի։

Թուրքիա՝ իր մէջ ապրող բոլոր ժողովուրդներու հետ միասին, նոր շրջանի մը թեւակոխած է, Սահմանադրական կեանքի շրջանը։ Պէտք է համակերպիլ անոր, եթէ կ'ուզենք այս երկրին մէջ ապրիլ, իսկ եթէ կան այնպիսիներ որոնք տակաւին Սահմանադրութիւնը վնասակար կը նկատեն, այն Սահմանադրութիւնը որուն իղձովը կը տոչորէինք տարիներէ ի վեր, կը ցաւինք, բայց ստիպեալ ենք հրաւիրելու զանոնք որ իրենց պաղատարներուն աւելի յարմար միջավայրներու մէջ թո՛ղ երթան ապրիլ։

Աղդ. Կանոնագրութեան 40րդ յօդուածին վրայ խօսելու առթիւ մինչեւ արտասահման երթալէ յետոյ վերադառնանք կրկին մեր գաւառական Առաջնորդներուն՝ որոնք անշուշտ սահմանադրասէր պէտք է ըլլան և տեսնենք թէ ինչ առարկութիւններու տեղի տուաւ սոյն յօդուածը։

Կանոնագրութեան ծրագիրը կ'ըսէ. «-Պատրիարքը նախապէս Կրօնական և Վարչական Խառն ժողով գումարելով, ընտրեսցաց եռապատիկ ցանկ մը պատրաստել կուտայ, ընդհանուր կղերին մէջէն..... Տեղական ժողովուրդը Ազգաս է դրկուած եռապատիկ ցանկեն դուրս ալ ընտրութիւն կատարելու»։

Ցանձնաժողովոյ շատ բանաւոր կերպով խմբագրած այս յօդուածին դէմ ո՛և է առարկութիւն չէր զուշակուեր, սակայն 1. նկատելով որ գաւառի ժողովուրդն իր առաջնորդը ինքն իսկ ընտրելով հանդերձ, շատ անգամ, քանի մը տարի յետոյ չուզեր զայն ճանչնալ, 2. նկատելով որ գաւառի Առաջնորդ Եպս.ը հասարակութեան գերագոյն ժողովին, Սիւնհոդոսին ալ բնական մէկ անդամն է, 3. նկատելով որ Կաթողիկոսական և Պատրիարքական պաշտօնին նախասահմանեալ ընտրելին է, հետեւաբար Առաջնորդ Եպիսկոպոսին ընտրութիւնը մի միայն թեմական ժողովուրդին պէտք չէ ձգել։

Արդէն ծրագրին մէջ ըսուած է թէ կեդրոնէն եռապատիկ ցանկ մը պիտի դրկուի. բայց այսչափը կ'երեւայ թէ գոհացում չի տար առարկողներու որոնք կը պահանջեն թէ թեմական ժողովուրդը ստիպեալ ըլլայ այդ եռանուն ցանկին մէջէն միայն առնելու Սիւնհոդոսին մատուցանելի եռանուն ցանկը, շատ շատ ընտրհ ընելով գաւառի ժողովրդին որ գէթ երկու հատը եռապատիկէն առնելով մէկ անուն ալ ինք աւելցնէ վրան և եռանունը այդպէս կազմուի։

Զարմանալի կը թուի ինձ այս դրութիւնը. ինչո՞ւ գաւառի ժողովուրդը օրօրոցի պէպէներու տեղը դնելով անոնց վրայ խնամակալի դեր մը կուտանք մենք մեզի. և որո՞վ իրաւամբ։

Գաւառի ժողովուրդն ալ մեղի չափ շահ չունի մի՞թէ որ ապագայ Պատրիարքցու, Սիւնհոդոսի անդամ, և իրենց թեմին Առաջնորդ ըլլալիք անձը փափաքուած բոլոր առաւելութիւններով օժտուած ըլլայ։

Հակառակ պարագային առաջին տուժողը դարձեալ գաւառի ժողովուրդն ինքը չէ միթէ։ Մանաւանդ որ մեզի աւելի դիւրին է ապագային Պատրիարքութեան ընտրելիներու վերջնական ցանկին մէջ չի դնել այդպիսին, քան թէ գաւառի ժողովուրդին նոր Առաջնորդ մը ընտրել իրեն։ Յետոյ գաւառի ժողովուրդն ալ մեզի չափ չուզեր որ բոլոր հասարակութեան գործերն ամէն կողմ կարողագոյն ձեռքերու յանձնուած ըլլայ։ Ամէն պարագայի մէջ առաջին շահագրգռուողը գաւառի ժողովուրդն է, որովհետեւ առաջին տուժողն ալ ի դէպ պարագայի ինքն է։ Հետեւաբար հարկ չկայ գաւառի ժողովուրդին ընտրելու իրաւունքը սահմանափակելու։

Յետոյ, նոյն իսկ մեր Կանոնագրութեան Կայսերական Իրատէով վաւերացած հիմնական 9 յօդուածներուն մէջ բացորոշապէս ըսուած է որ թափուր մնացած թեմին ժողովրդեան կողմանէ ընտրուած երեք եկեղեցականներէն մին՝ Սիւնհոդոսին կողմանէ Եպիսկոպոս կ'անուանուի։ Արդ երբ մենք նախապէս 9 անուն կը ներկայացնենք թեմական ժողովրդեան և կը ստիպենք որ անպատճառ անոնցմէ՛ էն կազմուի եռանուն ցանկը, այդ ալ ևս ազատ ընտրութիւն մը չըլլար, այլ պարզապէս տեսակ մը անուանում։ Մէկ կողմէ Կրօնական և Վարչական Խառն ժողովին և միւս կողմանէ Սիւնհոդոսին հետ իր ընտրութեան իրաւունքը բաժնելէ յետոյ ինչ կը մնայ գաւառի ժողովրդին, որ ինչպէս ըսինք, ամենէն աւելի շահագրգռուողն է խնդրոյն մէջ։

Վերջապէս կրնանք ըսել որ Պոլսոյ մէջ կատարուած ընտրութիւնները միշտ աւելի լաւ արդիւնքներ տուած ըլլան քան գաւառի ընտրութիւնները. և ինչ ապացոյց ունինք այս մասին։

Ուստի և հարկ անհրաժեշտ է թողուլ գաւառի ժողովուրդն ալ որ ինքնագիտակցութեամբ գործէ, բաւ համարելով ի դիւրութիւն իրենց ներկայացուած եռապատիկ ցանկը և ստիպել որ անպատճառ դուրսէն ալ անուններ չառնէ։

Որչափ աւելի ազատ թողուի գաւառի ժողովուրդը, այնքան աւելի պատասխանատուութիւն կը ծանրանայ իր վրայ։ Ուրեմն փոխանակ անտեղի կերպով գաւառի ժողովուրդին ընտրելու իրաւունքը կապտելու, ընդհակառակը չանանք պատասխանատուութեան զգացումը զարգացնելու անոր մէջ։

Խնամակալութիւն պէտք չէ ազատ ժողովուրդներու, այլ ինքնաղարգացում և հոս է որ մեր բոլոր երեսփոխանները, մանաւանդ գաւառի երեսփոխանները քիչ մը աւելի կորով և քաղաքական գիտակցութիւն ի յայտ բերեն։

ԱՐԱՄ ԻՆՃԻՃԵԱՆ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆՏ

Զատական տօներու առթիւ Կեդրոնական բանտի մէջ ի պաշտօնէ այս տարի ևս դացի պատարագեցի, և հաստատ քարոզ մը խօսեցայ ի քաջալերութիւն բանտարկելոց։ Ներկայ էին Պատարագի՝ մերիններէն զատ շատ մը էջմիածնական ազգայնի և յոյն բանտարկեալներ։ Մատրան ջահերը վառած էին և իւրաքանչիւրը ձեռքը մէյմէկ մոմ բռնած էր խիստ ջերմեռանդական օդով. կարծէք հոն գետնադամքաններու յիշատակն էր, որ կ'արթնցնէր այդ տեսարանը։ Յառաջուց ըրած ազդարարութեանս հակառակ խոստովանանքի և հաղորդութեան մերձեցող չի գտնուեցաւ, սակայն այս պարտականութեան վրայ քարոզի մէջ խստապահանջ գտնուեցայ, որով կը յուսամ թէ ուրիշ առթիւ այդ սրբազան Ղպտատակն իրագործուի։ Միւսիր պէյին սենեակը կանչեցինք մերինները, և հոն Միւսիր պէյին ներկայութեան կրկին խրատներ տուի իրենց. նախ առ Աստուած ունեցած պարտականութիւնին յիշելով, ապա կանոնաց հլու հպատակ ըլլալու, բարի վարուք մէջ ընթանալու և բարի օրինակ ըլլալու ուրիշներուն և աղօթելու նաև Թագաւորին կենաց համար։ Միւսիր պէյը շատ գոհ մնաց արուած խրատներէն և յայտնեց իւրաքանչիւրին վրայ իր ունեցած գութը։ Բանտարկելոց հարցուցի ուրոյն ուրոյն թէ դժգոհութիւն մը ունին թէ ոչ. ամենքն ալ մրաբերան խոստովանեցան թէ բանտին նոր Վարչութենէն շատ գոհ են, թէ՛ կերակուրի թէ՛ մաքրութեան մասին, մանաւանդ թէ նորընտիր Միւսիրը ծեծի սովորութիւնը վերցուցած և քաղցրութեամբ խրատելու սովորութիւնը գործադրել հրամայած ըլլալուն՝ զինք իրրեւ հայր կը սիրեն, և հպատակութիւն կը յայտնեն։ Յետոյ առաջին անգամ է որ տեսայ սոյն պաշտօնին վրայ այսպիսի խոհեմ, գիտուն և հայրական խնամք և գութ ունեցող պաշտօնեայ մը։ Նա՝ ամենուն հետ սիրով կը վարուի, և յաջողած է բարեկարգել իւր պաշտօնավայրը. այնպէս որ անցեալը աչքովս տեսած ըլլալուս, արդի նոր մեծ փոփոխութիւնը անմիջապէս աչքիս զարկաւ և շնորհաւորեցի յաջողութիւնը՝ գոհունակութիւնս յայտնելով. մէկ խօսքով մեծ յառաջադիմութիւն մը նշմարեցի։ Ապա մեր ուրախութիւն մը նշմարեցի։ Ապա մեր ուրախութիւն մը նշմարեցի։ Յետոյ Փրկիչ Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ կողմանէ շնորհուած ըստ կարողութեան առատ դրամական օգնութիւնն, չէօրէք և հաւկիթ բաշխեցի։ Ամենքն ալ գոհ մնացին. միայն երկու երեք հոգի ինչ բաղձս շապիկ եւայն խնդրեցին։

Բանտարկելոց անուններն, զիրենք չվիրաւորելու նպատակով չեմ ուզեր հոս յայտնել։ Ասոնցմէ 7 հոգին երիկ մարդ, մէկ հատ միայն 20-22 տարեկան օրիորդ մ'է։

Այս ամէնը ի գիտութիւն կը գրեմ, և կը խնդրեմ որ բարեհաճիք հրատարակել Ձեր ազգօգուտ լրագրին մէջ։ Եթէ բարերարք ոմանք հաճին այդ խեղճերուն փափաքած բաղձս, շապիկ եւայլն իմ հասցէիս կամ Ձեր խմբագրատունն ղրկել, կանխաւ շնորհակալութիւն և երախտագիտութիւն կը յայտնեմ այդ բարերարաց։

ՑԿԲ. Վ. ՄԱՂԱՐԵԱՆ
Հոգաբարձու
Մայր Եկեղեցւոյ Կեդր. բանտի
Յ. Գ. Կեդր. բանտի մէջ մատուցած Պատարագս միշտ բանտարկելոց համար է։
Նոյն

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Երբոմ իւչ սէնէ էվվէլ միլլէթճէ իթթիֆագ կիսպի բարլագ պիր վագրա միւնասիպէթիյլէ Ազարեան Կ-Բաթրիգ զէմանընտա, վէ միլլէթին ումումիյէթինին արզուսըյլա թէշքիլ օլընմըշ վէ օնտան սոնրա էմմանուէլեան վէ Սապպաղեան Կ-Բաթրիգլէրին կիւնլէրինէ ալվամ իթմիշ վէ պու կիւնէ գատար կէլմիշ օյան երեսի. ժողով, տիւն, էն ամը, էն ֆէնտ պիր իճթիմայէ ուղրամըշ տըր։ Թերզեան Կ-Բաթրիկին կիւնիւնէ մէվզբի, հայսիյէթի եիւքսէլճէկինի զանն իտէն վէ պու իւմիտլէ ալգըշլար, ղվանանալար իլէ միւշարիւյէ Ատանատան էրմէնի-գաթոլիք Կ-Բաթրիգլիկինին Բիւրսխինէ կէթիրէն պու. մէճլիս, մէկէր օնըն կիւնիւնէ վէ Կ-Բաթրգլիկինին տահա իլք սէնէսինէ, պիրզաթ օնըն թարափընտան քէնտի տաղըմա սընըն հիւքմիւնիւ իչիտէնէք իմիշ։ Սիւլթան Ալլահ, նէ՛ կիւնէրէ եէթիշիք։

. . . . . .

Տիւն, սաաթ ալտի. 6 տա, Մէճլիս, վէքիլ Եպս.ըն նախագահութիւնը վէ Աբրամ էֆ. Երամեանընն ատենապետութիւնը թանթընտա աշըմըշ տըր։ Իպիտա 27 գատար ապա մէվճուտ իլէն, բէյ տէր բէյ կէլէնլէր իլէ 32յէ պալիզ օլմըշ տըր։

Էվվէլա Նախագահ Գերպ., Թերզեան Կ-Բաթրիգ էֆ.ենին՝ Բաբա հաղբէթլէրինին հուզուրընա գապալ օլընարընը միւպէյլեին Բօմատան կէլէն պիր թէլէկրաֆը օգումըշ տըր։ Պատէհու ալօզէ աղապլէ տէմիշ տիր քի, «Պու մէսէլրէթ պալաշ խապէրատէն սոնրա, շուրասընը սիվէ պիլտիրմէյէ մէհպուրըմ քի, կէլէնատ Կ-Բաթրիգ էֆ.ատէն, Երեսփ. ժողովա. ըլեատէթ իթմէմէքլիկիմ իչէն պիր էմր ալմըշ իսիմ. լաքին Կրօնական ժողով իլէ պիլ իսթիշարէ, պու էմրին իճրասը, պիր թագըմ գեյլ ու գալլէրէ սէպէպ։ Վէ եօրթու կիւնլէրինատ սուի թէէսսիրի մուճիպ օլապիլէճէկինատէն, թէէսիր իթմէկի թէնոիպ իթմիկիմիզի։ Վէ պու արատա էյիճէ տիւշիւնիւլէրէք, էմրը մէզքիւր՝ տահա զաթի վէ սարիհ պիր սուրէթատ թէքրար իսթիմէսինատ իճրա իտէճէկիմի միւշարիւյէնէ եազմըշ իսիմ։ Պու տէֆա էվվէլքինատէն տահա չէտիտ վէ գաթի-հաթթա հագգընտա թէքրարմիշ իքինճի պիր մէքթուպ ալտըմ վէ պունատա տաիսի, իչպու մէճլիսէ գաթիէն բիեասէթ իտէմէնէճէկիմ պիլտիրիլմիշ։ Վէ հաթթա պու էմր՝ տահա եիւքսէք պիր մագամատան տա պա թէլէկրաֆ թէէքիտա օլընմըշ տըրմամի պունատան պէօյլէ մէճլիսինիզէ բիեասէթ իտէմէնէճէկինի պէհան իյլէրիմ։»

Պիւթիւն ազալար, պու խապէրատէն ֆէվզէլատէ միսթէէսիր օլարագ, հէման սէսլէրի եիւքսէլմէյէ պաշլամըշ իսէ աէ, Ատենապետ էֆ.ենին իտարէի լիսանըլա սիւքիւնէթ հասըլ օլմըշ վէ վագը օյան թալէպ վէ իսրար իւզէրինէ, Ճամճեան Գերպ.՝ իքի մէքթուպը տախի օգումըշ տըր։

Ապրիլ 5 թարիխի օյան իլք մէքթուպըն մէալի պէր վէճհը սմի տիր. «Իսթանպօլտա պուլընտըղըմըզ զէման, սիզէ, Երեսփոխանական ատենլէն մէճլիս հագընտա գաթի թալիմաթ վէրմիշ իսիմ։ Պու թալիմաթըմը իճրա իթմէտիկինիզի կէօրմէքլէ, պու տէֆա գաթիէն իսթար

իտերիմ քի, Երեսփոխանական տէնիլէն ժողովը, քէնտիսինի պու նամ իւէ թէսմիէյէ ասլա հաղգը եօգ տբր. օլսա օլսա «Աւազանիներուն ժողով» (Միւթէպէրան մէճլիսի) աէնիլէպիլիր։ Հիչ պիր չախսըն եախօտ հէյէթին, (եանի Ատենապետ եախօտ (Դիւան) Երեսփ. ժողովը տավէթ իթմէյէ, Երեսփ. ժողովէն՝ պիր այխարհականը Ատենապետ ինթիխապ իյլէմէյէ, թէլէկրաֆլար մէքթուպլար ալըպ օգուտմաեա, խուսուսա կէճէ վագթը կաթողիկոսարանտա թօրլանմաեա վէ կաթողիկոսարանը իշղալ իթմէյէ, ճէմաաթ իշին Նիզամնամէլէր եալմաեա հաղգը եօգ տբր։ Եագընտա պու պապտէ տիկէր գաթի թարլիմաթ վէրէճէկիմի իշար իլէ պէրապէր, Երեսփ. տէնիլէն օ մէճլիսէ բիեասէթինիզի մէն իտէրիմ։ Պու ատէմլէր, մէմուրիյէթի մէ պաշլատըլըմ զէման քէնտիլէրինէ կէօսթէրտիկիմ միւսատէքեարլըգլա մէճլիսի թօշլամըշ օլմամը սուի իսթիմալ իտիեօրլար։ Իմտի պիւթիւն ճէմաաթ, կղերէ վէ աշխարհականա գաթօլիք գալմալարը վէ գաթօլիք Քիլիսէսինէ միւթի օլմալարը լազըմ կէլտիկինի իսթար իտինիզ։»

Ամը պիր թէկէսիր թանթընտա գրտաթը իսիմա պուլան պու իլք մէքթուպտան սօնրա, իքինճի մէքթուպ օգուտմըշ տբր։ Պունդն մէալի՝ պու կիւնքի պէրինճի մէգալէի մախսուսէմիզատ գըսմէն միւն տէրիճ օլուպ, ֆագլա օլարագ կէօրտիւմիւզ չու տբր քի, Կ-Բաթրիկիմիզ՝ Նիզամնամէնին չու եա պու մատտէսինի տէյիլ, թէքմիլինի պիրտէն մահքիմ իտիեօր. հէր պիրինին ալթընտա զէհիր վարտէեօր. էզճիւմէ 33 մատտէ քի, «Սինոդը՝ Ազգային Վերին Ատեանն է...» տէնիլմիշ տիր։ Վէ պունդն իշին լլք տէֆա Ճամճեան Եպս., մէճլիստէ, «Պու մատտէնին գապուլի իշին իլք տէֆա պէն էլ գալարբրբրմ» տէմիշ տիր. միւմայլէյէ, պու ազբր թէօհմէթինտէն տօլայը ազբր սիթէմլէրէ ուղրաեօր։ Կ-Բաթրիգ էֆ., «Անլամաեօրմըսընըզ, պունտա տա օ նիզամնամէյի եաբանլարընն պիր ֆիքրի մախսուսը վար տբր. եանի Սինոդատան պաշգա պիզիմ իշին եիւքսէք մէճլիս եօգ տբր» տէմէքլէ, Բաբայը, Բօմա Քիւրսիի շէրիֆինի թանընմագ իսթէմէեօրլար վէ զայրիհիւմ տէյի պէեան իյլէեօր, վէ քէնտիսի Իսթանպօլտա պուլընընը զէման, կէօյա քէնտիսինէ, «Պու նիզամնամէ պիթէրսէ, Սինոդա ճէպրէն գապուլ իթիմիճէյիզ» տէեէն օլարընը զիքր իլէ, մէքթուպընը չու սէօզլէր իլէ պիթիրիեօր. «Կէօրիւեօրմըսընըզ պու ատէմլէրին մագսէտինի։ Զամէն հէր տիւրլիւ վասըթլարա միւրաճաաթ իտիեօրլար. «Մէճմուաի Ախպար»տա վէ տիկէր զազէթալարտա հէր տիւրլիւ նէշրիեաթ կէօրիւլիեօր(1)։ Թէրէտտիւտ զէմանը կէչմիշ տիր։ Գաթօլիք ճէմաաթըմըզըն չիւրիւմիշ գըսըմլարը մէյտանա չըգաեօր։ Պու չիւրիւք բարչալարընն չըգմասը վէ սալլարընն գալմասը՝ տահա էվլէա տբր։ Պու ատէմլէրին սէօզլէրինէ ասլա գանմաեընը վէ օնլարա պաշ էյմէյին։ Սէօզլէրի՝ պոշ թէհտիալէր տիր. ասլա իճրա իտէմէզլէր։ Էկէր պունտան սօնրա Երեսփոխանական տէնիլէն մէճլիսէ նախագահըզ իսթէրսէնիզ, Քիլիսէ վէ Ճէնապը Ալլահ մուվաճճէհէսինատ մէսուլ օլաճագսընըզ։ «Շիմտիյէ գատար միւղաքէրէ իսիմիշ վէ գապուլ օլընմըշ օլան նիզամնամէ մատտէլէրինին հիւքմսիզ օլտըղընը տա հէման իլան իտինիզ։»

Ճամճեան Եպս., պու մէքթուպըն գրտաթընտան սօնրա, «Իշթէ կէօրիւեօրսունուզ քի, Կ-Բաթրիգ էֆ., հաղըրլատըղընըզ տախիլի նիզամնամէ հաղգընտա ֆէնա նէթիճէլէր չըգարբեօր. չիւպհէսիզ օնըն կէօզլէրի սիզինքինտէն քէսկին օյտըղընտան, սիշին կէօրէմէմիկինիլի կէօրիւեօր։— Իմտի, զաթէն մէճլիսինիլին թաթիլ զէմանը կէլմիշ տիր. իսթէրսէնիզ, պու կիւնտէն մէճլիսի թաթիլ իտիպ, քէնտիսինին ավտէթինէ պէքլէյին, վէ քէնտիսյէ ուղղաչը։ Պէնիմ իշին արթըգ նախագահլըգ իթմէք գապրլ տէյիլ տիր» տէմիշ, վէ մէճլիստէն չէքիլմէք իսթէմիշ իսէ տէ, նիզամնամէնին խարիճինտէ պազը մուզաքէրաթ իճրասը իշին, պիր միւտտէթ տահա գալմասը ըէճա օլընմըշ տբր։ Այնի վագթտա հէյէթ, Ճամճեան Եպս., մէկքիւր մէքթուպարը օգուտարընա, վէ Կ-Բաթրիկին էսնաի դայպուպէթինտէ մէճլիսէ քէմալը իթիտալ վէ միւսալէմէթ իլէ նախագահլըգ իթտիկինէ թէշէքքիւր, վէ պու եիւզտէն թէքտիր իշիթտիկինէ տէ թէէսսիւֆ իյլէմիշ տիր։

Պու արա միւզաքէրաթըն խէֆի օլմասընա գարար վէրիլտիկինտէն, խարիճտէն պուլընան պազը զէվտթ վէ զազէթա մուհարրիրլերի չէքիլմիշլէր տիր։

* * *

Պատէհու Կ-Բաթրիգին թէպլիղաթը գաթիէսի գարշըսընտա, մէճլիսճէ նէ եաբիլմասը լազըմ կէլտիկի իւզերինէ պիր միւտտէթ թէաթիի էֆքեար օլընմըշ տբր։ Մարիկեան էֆ.՝ «Էկէր մէճլիս նիզամնամէնին թէտգիգաթընա տէվամ իթմէք իսթէրսէ, Քահանայ — Երեսփոխանլար պուլունանճագլար մը տբր» տէյի օրմըշ։ Վէ Թումայեան Ծ. Վ., «Նիզամնամէտէ իւչ նէվ մատտէ մէվճուտ տբր. բուհանի, բուհանիյի սիեասի վէ սիեասի։ Պինապէրին Քահանայ-Երեսփոխանլար՝ եալընըզ սիեասի մատտէլէրին միւզաքէրէսինտէ պուլունապիլիրլեր» տէյի ճէվապ վէրմիշ տիր։ Պու միւզաքէրէնին տէվամընտա, Ճամճեան Եպս., քէնտիսինէ թէալիւգ իտէճք պիր շէյ օլմատըղընը պէեան իլէ, մէճլիս մահէլլինտէն չըգմըշ, վէ Երեսփ. Քահանալար տախի պիթթապի չըգմըշլար տբր։

Պու միւզաքէրէտէ, Դրիգոր էֆէնտի Ոսկեան՝ անվալի էմրաֆըյլա պիլարմէք իւզրէ, Բօմաեա, Բաբա հաղրէթլէրինէ մէճլիս թարաֆընտան մուֆասսալ պիր մուխթիրէ եազըլմասընը, Դարաչեան էֆ. տէ էօյլէ պիր մուխթիրէ թանզիմլէ, հէմ Բաբա հաղրէթլէրինէ, հէմ Եպիսկոպոսլարըմըզա կէօնտէրիլմէսինի թէքլիֆ իթմիշլէր տիր։

Իսճիճեան էֆ., պիր գօմիսիօնը ժախսուս թէչքիլիյէ, օրաճա թէտապերի լազըմէնին միւզաքէրէսիյէ, վէ մէճլիսճէ թատտիպլինտէն սօնրա, իճապընը իճրասընը թէքլիֆ իթմիշ տիր։

Շիշմանեան էֆ., թա իլք կիւնտէն պէրու Կ-Բաթրիկին՝ Մէճլիսէ վէ Նիզամնամէյէ մուխալիֆ օլարընը՝ սէօզլէրի վէ ահվալիյէ իսպաթ իթտիկինի, վէ արթըգ քէնտիսինտէն խայր պէքլէնէմէկէճէկինի պէեան իյլէմիշ, վէ Մարիկեան էֆ.՝ պու սրբատա էն միւհիմ վէ զաթի թէտպիրլերին իթթիխաղընը թավսիյէ իթմիշ տիր։

Կ-Բաթրիկէ բրոթէսթանամէ կէօնտէրիլմէսինի տէ սէօյլէեէնլէր, վէ միւնթէխիպինի թանընմագ իսթէմէեէն պիր միւնթէխապ՝ միւնթէխիպ թարաֆընտան նամըզ պագի գտլապիլիր տէյէնլէր տէ պուլընմըշ տբր։

Արամ էֆ. Երամեան, ահվալին նէզաքէթ վէ վէհամէթինի մէյտանա գօյմագլա պէրապէր, օգունան իքի մէքթուպլարընն միւնտէրիճաթընտան վէ օնտան էվվէլքի իֆատէլէրինտէն անլաշըլտըղը վէճնէ, Կ-Բաթրիկին, մէճլիս ազալարընը ճէմիյէթը իճթիմաիէ խարիճինտէ պիր թագըմ էֆքատ մագամընտա ատտ իտէրէք, տինսիզ մէզհէպսիզ, զէհիրնաք, չիւրիւք թէսմիյէ իթտիկինի, վէ պու եօլտա թապիրաթ գուլլանտըղընը պէեան իթմիշ, վէ «Պու օ զաթ տբր քի, սէնէլէրէլէ միլլէթ արզու իթմիշ, Կ-Բաթրիգլիք քիւրսիսինէ կէթիրմէք իշին մէճլիսիմիզ ուղրաշմըշ, քէնտիսինի ալգըշլամըշ տբր» տէմիշ, վէ պու պապտէ քէնտի թէէսսիւֆլէրինի իշնար իլէ, չու հալ գարշըսընտա պիր թէտպիրը մուսիպլին իթթիխաղը չարէսիզ իտուկինի, ֆագաթ էվվէլ էմրտէ պէօյլէ պիր նազիք վէ վէհիմ սրբատա միլլէթճէ, մէճլիսճէ իթթիֆագ վէ իթթիհատ, վէ այնի վագթտա իթիտալը տէմ լազըմ օլտրղընը իֆատէ իյլէմիշ տիր։ Արամ էֆ. Երամեանըն սէօզլէրի՝ պիւթիւն հաղըրունա թէէսսիր իթմիշ տիր։

Միսիսեան Պօղոս էֆ. տախի՝ իճապ իտէն թէտապիրին իթթիխաղը իշին գօմիսիօն թէշքիլի թարաֆընտա օլուպ, լաքին մէճլիսին պիլիթթիֆագ հարէքէթ վէ տէվամընա թէէմին օլմագ իւզրէ պիր «բանճիւ» եաբըլըպ իմզալամասընը թէքլիֆ իթմիշ տիր։

Տահա պիր միւտտէթ գատար միւզաքէրէսէն վէ թէքլիֆլէրտէն սօնրա, Շիշմանեան էֆ.-ին թէքլիֆի իւզերինէ, Դիւանա իթիմատ ըէյի վէրիլմիշ, վէ Նիզամնամէնին 6Ա-ինճի մատտէսինէ իրավէթէն գապուլ իտիլմիշ վէ գարարլաշտըրըլմըշ օլան մատտէ մուճիպինճէ. Դիւանընն իպդասըյլա, ահվալը հաղըրէնին թէսվիյէսի վէ միլլէթճէ իյլէրին եիւզ իւսթիւնէ գալմամասը իշին, մէճլիսին տէվամը իճթիմաընա միւթթէֆիզէն գարար վէրիլմիշ տիր։

Կէլէճէք իճթիմա, էօնիւմիւզտէքի չարշէնպէ կիւնիւ էօյլէսէն սօնրա ալաֆրանկա սաաթ 3ատ ագտ օլընճագ տբր։

Պէօյլէճէ հաղըրուն, հէյէճան, թէէսսիւր վէ թէէսսիւֆի ապիմ թանթընտա աղըլմըշլար տբր։

Կէչէն կիւն, Կ-Բաթրիգ էֆէնտի, մէրասիմը մախսուսէ իլէ Բաբա հաղրէթլէրինին հուզուրընա գապուլ օլընարագ մէմուրիյէթի թասսիգ օլընմըշ վէ Բալիուզընը պիր սուրէթը մախսուսէ վէ իլթիֆաթ քեարանէտ ալմըշ տբր։ Պու սրբատա Բաբա հաղրէթլէրի՝ Երմէնի-գաթօլիք կղեր վէ վէ աշխարհական սընըֆլարընա Օրենութիւնընը վէրմիշ տիր։

*** Բօմա, 28 ապրիլ.— Բաբա հաղրէթլէրի՝ Երմէնի-գաթօլիք Կ-Բաթրիկինի, մէրասիմը մախսուսէ իլէ գապուլ իթմիշ, վէ բաթրիկի միւշարիէյի՝ ինթիրամաթը ֆահգասընը վէ մէրպութիյէթը ուպուտիյէթքեարանէսինի թագսիմ իյլէմիշ տիր։ Ջու միւլագաթա էհէմմիյէթը մախսուսէ տաֆֆ օլունուեօր։

«Թանին», պու թէլէկրաֆա իլավէթէն, Կ-Բաթրիկիմիզին հէման ինթիխապընտան պէրի տախիլի նիզամնամէ սէպէպինտէն տօլայը Երեսփ. ժողով իլէ օլան իխթիլաֆընտան պահալա, սօն տէֆա մէճլիսը մէզքիւրընը տաղընարլմասը իշին կէլէն էմրին՝ Երմէնի-գաթօլիք ճէմաաթընտա մուճիպը հէյէճան օլտըղընը եազմըշ տբր։

*** Տիւն Բում բաթրիկի էֆ., ժայէթիյէ պիրլիքտէ, Կ-Բաթրիգիանէմիզէ կէլէրէք, Վէֆիկ Եպս., Ս. Զատիկ միւնասիպէթիյէ իեատէի զիեարէթ իթմիշ վէ ինթիրամաթը լաեըզ իլէ գապուլ օլընմըշ տբր։ Միւլագաթ եարըմ սաաթ գատար տէվամ իթմիշ տիր։ Թաֆսիլաթընը կէլէճէք նիսխէսիմիզտէ եազճաղըզ։

*** Ամէրիգատա Ֆիլատէլֆիա շէհրինտէն եագընտա պաղը Երմէնիլէրին իսթանպօլա վէ Իզմիրէ կէլէրէք, Երմէնի գըզլարըյլա էվլէնմէք, վէ տօսթլարը իշին տէ, էվլէնմէք իւզրէ տիկէր Երմէնի գըզլարը կէօթիւրմէք ֆիքրինտէ օլտըգլարը «Ազատամարտ»ա եազըլարագ, էվլատլարընտան օսանմըշ օլմաեան վէ էլտէն չըգարմագ իսթէմէեէն ալտէր վէ վալիտէլէրին, քէնտիլէրինէ միւրաճաաթ իտէճէք տէլիգանլըլարընն ահվալինի, ախլէագընը, իգթիտար վէ տօսթլարընը՝ մահէլլինտէքի թանընարգլարընտան, եախօտ թանընարգլարը եօգտա, օրատագի գօմիթէլէրտէն թահդիդ իթմէտիքէճ, գըզլարընը պունլարա թէսլիմ իթմէմէլէրի իխթար իտիլմիշ տիր։

ԱՐՆԱՎՈՒՏԼԸԳ

Զէթինէտ պիր մինինկ ագտ օլընմըշ վէ եօգարը Արնավուտլըղըն քեաֆֆէյի էշգընա բէյիսլէրի հաղրը պուլընմըշլար տբր։ Պու մինինկտէ հիւքիւմէթը Օսմանիէ ալէյհինտէ քէք չօգ վէ չէտիտ նութգլար իրատ իտիլմիշ տիր։ Պատէհուաթիսէքի գարարլար վէրիլմիշ տիր։ 1. Արնավուտլըղըն արագիճէ թէմամիյէթինըն թաստիգ. 2. Արնավուտ լիսանընընն Շգօտրա, Եանեա. Մանասթիր վէ Դոսօվա վիլայէթլէրինտէ ըէսմի վէ մէքթէպլիսանը մագամընտա գուրտուրմասը։ 3. Պու վիլայէթլէրին վալիլք վէ միւթասարրըֆլըղընա՝ Արնավուտ մէմուրլար թայինի։ 4. Արնավուտլըգ վարիտաթը ումումիյէսինին՝ եալընըզ Արնավուտլըղըն ինթիեաճաթընա հասր օլընմասը։ 5. Արնավուտլարըն խրտմէթը ասքէրիյէսինին, մուհարէպէ վագըտարընտան մասատա, եալընըզ Արնավուտլըգտա իճրասը։— Պու գարարլար՝ մուխթիրէ չէքիլմէք վէ իքի նիւսխէ օլարագ գայտ իտիլիպ, պիր նիւսխէսի Գարատաղ գրալընա վէ միկէրի՝ մուազզամ տէվլէթլէրէ թէպլիղ օլընմագ ըէճասըյլա, Զէթինէնին Ֆրանսա սէֆիրինէ վէրիլմիշ տիր։

*** Կէչէն կիւն Արնավուտլըղա բէք չօգ զապթի վէ ասքէրի թապիպ կէօնտէրիլմիշ տիր։ Զարշէնպէ կիւնիւ տախի 30 գատար զապթի, պիր Ալմանիալը զապթի իլէ պիրլիքտէ Արնավուտլըղա կիթմիշլէր տիր։

*** Բօմա, 26 ապրիլ.— Կարիպալտինին Բոմատան կիթտիկի թէէմին իտիլիեօր իսէ տէ, նէրէյէ կիթտիկի մալիմ տէյիլ տիր։ Միւմայլէյինին իւզերինէ նէզարէթ իթմէսի՝ զապրմատա էմր օլընմըշ տբր։

ՄԻԹԷՖԷՐԻԳ ՄԱԼԻՄԱԹ

Բէնչէնպէ կիւնիւ, Ճիւլուսը Հիւմանուսը հայրէթը Բատիշահի եէվմը մախսուսը զիյնէթլէրի մունթանթան սուրէթտէ իճրա իտիլմիշ տիր։ Տէվարիի հիւքիւմէթ վէ միւէսսիսաթը ումումիէ գաբալը գալմըշ վէ կէճէ գանտիլ սօնանմասը իճրա իտիլմիշ տիր։ Սապահլայընը վիւքէլա ատան վէ մէպուսան բէյիսլէրի, բուէսսայը բուհանիէ, իւմէրալ ասքէրիյէ վէ էրքեանը մահպուսաթ, ռիճալը մէմուրին, Տօլմա-պաղչէ սէրայընա կիտէրէք, Զաթը հաղրէթը Բատիշահիէ արզը թէպրիք իթմիշլէր տիր։ Էվվէլա Նաղիպ իւլ էշրաֆ Բիզա էֆ. թարաֆընտան թէզահիւրը չան ու չէվքէթը Հիւմանուսա տիր պէլիզ պիր տուա օգուտընդան սօնրա, ումումի մէմուրիյնը հիւքիւմէթ նամընա սատրազամ բաշա, Հէյէթը ատան նամընա՝ ատան բէյիսի Սայիտ բաշա, մէպուսան նամընա՝ Ամիտ Բիզա պէյ վէ բուէսսայը բուհանիէ նամընա Բում բաթրիկի Եօվակիմ էֆ. պիրէր նութգ իրատ իտիլմիշլէր տիր։ Զաթը հաղրէթը Բատիշահի թարաֆընտան տախի այրը այրը ճէվապ իթտա պույրուլմըշ տբր։ Մէրասիմ թէշրիֆաթ միւտիրը ումումիսի Իսմայիլ Ճէնանի վէ միւտիրի Պէհճէթ պէյ իլէ թէշրիֆաթ մուավինլէրի թարաֆընտան իյգա իտիլմիշ տիր։— Սէրայը Բատիշահտէ մէվզուի մախսուսընա պիր տէֆթէր վաղ իտիլէրէք, թէպրիքէ կէլէն սաիր զաթլար՝ իսիմլէրինի գայտ իթմիշլէր տիր։— Զաթը հաղրէթը Շէհրիեարինին իքինճի սէնէի տէվրիէյի ճիւլուսպարը միւնասիպէթիյլէ, քեաֆֆէյի էվլիօբա հիւքմդարլարը իլէ Օսմանը սէֆիրլէրի, Մէքքէ էմիրի, Մըսրը Խէդիվի վէ վալիլէր թարաֆընտան թէպրիքեաթը միւթէզամմին թէլէկրաֆ. նամէլէր կէօնտէրիլմիշ տիր։— Բէնչէնպէ կէճէսի՝ խարիճէ նազըրը Ռիֆաթ բաշա թարաֆընտան պիլճիւմէ սիֆրատա պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ տիր։— Ճիւլուսը Հիւմանուն եէվմը մախսուսը միւնասիպէթիյլէ, Հալէպ, Ատանա, Մաքեսոնիա վէ Այվալըգ տիվանը հարպարը թարաֆընտան մանքիւմ օլան 268 մանպուս, մազնարը ափվ օլմըշլար տբր։— Պահրէ նազըրը Մահմուտ Մուխթար պէյին ռիւթպէսի միրիլիվալըղա թէրֆի պույրուլմըշ վէ 2000ատէն զիեատէ զապիթանընն ռիւթպէյէրի տախի թէրֆի իտիլմիշ տիր։

Անատօլը ըէյտիֆլէրինատէն միւրէքքէպ 32 թապուրլա պիր հարպ թալիմի իճրա իթմէք իւզրէ, իլք վէրիլէն էմրտէ հարէքէթէ հաղըր պուլընմալարը՝ Հարպիէ նէզարէթինտէն իճապ իտէնլէրէ իշար իտիլմիշ տիր։

---

(1) Ղազէթամըզը, տիւշար օլտըղը հաղգընը իսնատաթա գարշը միւտաֆաա իշին այրընա պիր մէգալէ եազսաճազը։

Գրչլա վէ սաիր էպնիէյի ասքէրիյէ ինչասընա թախսիս օլընան 3 միլիոն լիրալըգ իսթիգրազըն միւզաքէրաթ եաղընտա հիւանի սուրէթաէ նէթիճէլէնէճէք տիր։ Պու իսթիգրազ, պիր Ֆրանսըզ պանգասըյլա ագտ օլընաճագ տըր։ Եաբըլաճագ գրչլալարըն խարիթալարընը հազըրլամագ իւզրէ միրալայ Արիֆ պէյին թահթը բիեասէթինաէ պիր գոմիսիոն թէշքիլ օլընմըշ տըր։

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

ԹԻՒՐԹԻԱՆԸՆ ԽԱՐԻՃԻ ԲՕԼԻԹԻԳԱՍԸ

Զարչէնպէյ կիւնիւ ագա օլընան Մէճլիսի մէպուսանընը իճթիմաընտա Խարիճիէ նէզարէթի պիւճէսինին էնտի միւզաքէրէսինէ, մէպուսլարտան պազըսը իրատը նուրագ իմտիքլէրի կիպի, խարիճիէ նազըրը Բիֆաթ բաշա տախի պազը իյզահաթ վէրմիշ տիր։

Մէպուս Գարօլիսի էֆ., Գասրի պէյին կէչէն կիւն ինէ Մէճլիսի մէպուսանտա վազը օլան թէնգիտաթընը հազգըզը պուլմըշ վէ տէմիշ տիր քի, «Օսմանլը սէֆիրլէրի՝ քէնտի թէրպիյէլէրի վէ վազիֆէլէրինի հիւանի իյֆա իլէ քէսպը չէօհրէթ իմմիշ տիրլէր։ Գըրմըզը տէֆթէր նէշրի լիւզումսըզ վէ մանէսըզ տըր։ Տէվլէթին իմմիթիգազը միսլլէսէ վէ սաիրէյէ թէմանիւլ իսթեզ իմմէսէ՝ հիւքիւմէթին պիլէճէկի չէյլէր տիր։ պէզ, հիւքիւմէթին իմմիլեազ իսթէճէկի հարէքէթ վէ մէսլէքի թային իմմէկէ պօրճը տէյիլիւր։ Հալպուքի Ալմանիանընը, մէմլէքէթիմիզտէ թէագիպ իմտիկի սիեասի վէ իգթիսատի թէէսսիր, մէշրու պիր թէէսսիր տիր։ Մէմլէքէթիմիզ իսէ, իգթիսատի մուավէնէթլէրէ միւհթաճ տըր։ Պալգան տէվլէթլէրինէ կէլինճէ, բանալավիզմ Պուլկարիսթանտա թէէսսիրինի զայպ իմմէյէ պաշլամըշ տըր։ Պուլկարլար, տահա զիեատէ ճիտտի պիր մէսլէք թատգիպ իմմէյէ պաշլամըշլար